

ТЕМА: Екологічна політика в Україні: природоохоронне законодавство України, міждержавні угоди. Червона книга та чорні списки видів тварин. Зелена книга України.

«Проблемне питання»

Розповідають, що бедуїни, що прилетіли до США, на всі дива сучасної техніки дивились безпристрасно, з гідністю мешканців великої пустелі Сахари. І тільки коли привезли бедуїнів до Ніагарського водоспаду, нарешті пощастило американцям здивувати гостей. Бедуїни були приголомшені цим нескінченим потоком чистої прохолодної води, все дивилися і дивилися з захопленням і казали, що коли повернуться додому, ніхто не повірить, що на світі існує таке диво з див. Вони знали ціну воді. Ми цієї ціни не знаємо. А не варто і нам було б перейнятися цим захопленням. Бо вода насправді одне з перших див природи. Із історії відомий факт, що в 525 році при переході через Лівійську пустелю, персидське військо, яке не міг здолати жоден ворог, загинуло в страшних муках від спраги.

Загальносвітове споживання води сягає 3500 км³. На планеті через відсутність чистої води помирає 25 тис. чоловік на рік. Близько мільярда людей страждають від нестачі води.

За рік в атмосферу Землі викидається 200 млн. т. СО, понад 20 млрд. т. СО₂, 150 млн. т. оксидів Сульфору, 53 млн. т. оксидів Нітрогену, 250 млн. т. пилу.

Виникають запитання:

Що сталося з нашою планетою і нами?

Що робити далі?

Що потрібно зробити для створення екологічно стабільного суспільства?

III. Вивчення нового матеріалу

1. Переглянути відео та презентацію «Екологічна політика в Україні» за посиланнями:

<https://www.youtube.com/watch?v=6VbN4BaturM>

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-ekologichna-politika-ukra-ni-157744.html>

III. Вивчення нового матеріалу.

Робота в зошитах

Природокористування – галузь наукової і виробничої діяльності людини, сукупність всіх засобів суспільства для використання та відновлення природного середовища і природних ресурсів для розвитку продуктивних сил та забезпечення сприятливих умов для життєдіяльності людини.

Державна екологічна політика – це діяльність державних органів, спрямована на забезпечення конституційного права кожного на безпечне для життя і здоров'я, довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Розповідь вчителя

Екологічна політика в Україні

Сучасними нормативно-правовими актами, що регулюють організацію охорони навколишнього природного середовища в Україні, є: Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про охорону атмосферного повітря», «Про карантин рослин», «Про природно-заповідний фонд України».

А також: «Земельний кодекс України», «Водний кодекс України», «Лісовий кодекс України».

В Україні існують природоохоронні території. До них належать: 5 біосферних заповідників, 17 природних заповідників, 40 національних природних парків, 45 регіональних ландшафтних парків, 3078 пам'яток природи, 2729 заказників, 616 ботанічних та зоологічних садів, дендропарків та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 793 заповідних урочища. Загальна площа природно-заповідного фонду України становить 2,8 млн га.

Природоохоронна діяльність забезпечується основним законом нашої країни – Конституцією України (зокрема, статтями 16, 50, 66).

Для здійснення ефективного збереження природних ресурсів Кабінет Міністрів України визначив порядок ведення їхнього державного обліку і кадастру.

Кадастр – список або реєстр, наприклад, природних ресурсів (земельний, водний, лісовий, тваринний тощо). Це інформаційні системи, які містять систему відомостей і використовуються у процесі здійснення державного управління.

В Україні ведуться кадастри:

Державний кадастр тваринного світу (1994);

Державний кадастр рослинного світу (2006);

Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (2005).

Сучасними нормативно-правовими актами, що регулюють організацію охорони навколишнього природного середовища в Україні, є:

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (від 26.06.91 № 1268-III);

Закон України «Про тваринний світ» (від 13.12.2001 №2894-III);

Закон України «Про охорону атмосферного повітря» (від 16.10.1992 №2707-III).

Міжнародне співробітництво України в галузі охорони навколишнього природного середовища

Участь України у міжнародному співробітництві в галузі охорони навколишнього природного середовища визначена Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст.71).

Як член ООН Україна є учасником 18 угод у галузі охорони природи.

Україна приєдналася до Конвенції щодо створення глобальних систем моніторингу навколишнього середовища (1972), Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1975), Конвенція про охорону біологічного різноманіття (1992), Конвенції ООН зі змінами клімату (1992) та багато інших.

На Європейському рівні Україна є учасником таких угод:

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (1982);

Конвенція по усуненню причин і запобіганню шкоди лісам Західної Європи (1984);

Всеєвропейська стратегія збереження біологічного і ландшафтного різноманіття (1995).

Положення Національної програми збереження біологічного різноманіття:

1. Збереження, поліпшення стану та відновлення природних і порушених екосистем.
2. Сприяння переходу до збалансованого використання природних ресурсів, зменшення негативного впливу на екосистеми.
3. Посилення відповідальності за збереження біорізноманіття з боку підприємств і громадян, діяльність яких впливає на стан навколишнього середовища.

Координацію природоохоронної роботи здійснює Міністерство екології та природних ресурсів України.

Міжнародне співробітництво у галузі охорони природи розпочалося ще наприкінці XIX століття.

Міжнародними природоохоронними організаціями є:

МСОП – Міжнародний союз охорони природи та природних ресурсів;

Всесвітній фонд дикої природи;

СКОПЕ – Науковий комітет з проблем навколишнього середовища;

ЮНЕП – Організація ООН з оточуючого середовища.

Червона книга та чорні списки видів тварин

Червона книга України — це анотований та ілюстрований перелік рідкісних видів і підвидів, що знаходяться під загрозою зникнення на території України та підлягають охороні. Є основним документом, в якому узагальнено матеріали про сучасний стан рідкісних і таких, що знаходяться під загрозою зникнення, видів тварин і рослин, на підставі якого розробляються наукові та практичні заходи, спрямовані на їх охорону, відтворення і раціональне використання.

До Червоної книги України заносяться види тварин і рослин, які постійно або тимчасово перебувають чи зростають у природних умовах на території України, в межах її територіальних вод, континентального шельфу та виняткової (морської) економічної зони.

До останнього видання «Червона книга України» занесено 826 видів рослин і грибів: судинні рослини (611), мохоподібні (46), водорості (60), лишайники (52), гриби (57). Кількість видів рослин у третьому порівняно з другим виданням збільшилась на 285 видів, а у другому порівняно з першим — на 390 видів.

Про кожний із видів, занесених до Червоної книги, вказуються такі відомості: категорія, поширення, основні місця знаходження, чисельність у природі, в тому числі за межами України, її зміни, відомості про розмноження або розведення в неволі (культури), заходи, що вжиті та які необхідно здійснити для їх охорони, джерела інформації. У Книзі також містяться картосхеми розповсюдження та фотографії (малюнки) занесених до неї видів тварин, рослин і грибів.

Занесені до Червоної книги України види тварин і рослин підлягають ретельній охороні по всій території України.

Зелена книга України

Зелена книга України є офіційним державним документом, в який заносять рідкісні та типові для певної місцевості рослинні угруповання, що потребують особливого режиму їх використання. На відміну від Червоної книги, Зелена звертає увагу на охорону не окремих видів а цілісних рослинних угруповань.

Останнє видання Зеленої книги (2009) охоплює 160 типових і рідкісних угруповань. У книзі також містяться ілюстрації рідкісних угруповань та нормативні документи про Зелену книгу України.

Книга є довідковим матеріалом для державних, наукових і громадських установ та організацій, навчальних закладів, фахівців у сфері збереження біорізноманіття, активістів зеленого руху.

IV. Узагальнення, систематизація й контроль знань і вмінь учнів

V. Домашнє завдання:

Опрацювати пар №41 і конспект вчителя.